224
176

1890. XXII. évfolyam. 161. szám Csütörtök, augusztus 21.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre . . . . 10 frt—kr.
Fél évre . . . . 5 „ — „
Negyed évre . . . 2 „ 50 „
Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény: Nagy-hatvan-utcza, 1564. szám, Dunóczky ház, — a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben: TELEGDI K. LAJOS könyvkereskedésében s a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki »független párt« közlönye.

Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr
Nagyobb terjedelmü s többször hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reclamot magában foglaló ujdonság sora 50 krajczár

»Nyilttér«-ben megjelenő közlemény minden petit sora 30 kr
Hirdetések felvételének a kiadó hivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint RICHNER MAN H. könv. irodájában is.
Név nélkül vagy bérmentetlenül beküldött levelek nem vétetnek ügyelembe.

Kéziratok vissza nem adatnak.

M. KIR. EGYETEMI KÖNYVTÁR

Egy kis helyreigazitás.

»Résen legyünk« czimü czikkemmel, amely e lap 151-ik számában jelent meg, a kolozsvári »Ellenzék« vezérczikkben foglalkozik, amelynek »balfölfogások« czimet ad.

Ebben azon föltevésből indul ki, hogy czikkem az Ugron Gábor kolozsvári beszédje által meginditott akcziótól félti a párt egységét s annak rójja föl esetleges gyengeségét a kormánypárttal szemben.

Máskor talán nem reflektáltam volna e föltevésre, de ma, amidőn az általános érzékenykedés nemcsak az irott és nyomatott betüből, nemcsak az élőszóból, hanem még a gondolatokból is anyagot és okot keres az egyenetlenségre és viszálkodásra: kötelességemnek ismerem kijelenteni, hogy sem nyiltan, sem elburkoltan nem ez volt intenczióm.

Szóltam arról, hogy a közigazgatási kérdésben meglepetésekre lehetünk elkészülve s szóltam arról, hogy ezzel szemben szükséges pártunknak egységesen szállni a csatasikra. Hozzáfüztem azon kivánságomat, hogy valamennyian legyünk rajta a párt egységének megmaradásán s erejének fejlesztésén.

Aki azt véli, hogy akcziója éppen erre czéloz s azt el is éri, annak semmi oka nincs az általam mondottakat magára, vagy akcziójára venni.

Szóltam s szólok azon körülményről, hogy nem egy kérdés van pártunkban, amelyek mindaddig hátrányosak a párt erőkifejtésére, amig el nem intéztetnek. Jeleztem a veszélyt s kértem a mérsékletet a kérdések megoldásában és a párt egységét hangsulyoztam. Hol itt a balfölfogás?

És erre okot adott nekem azon hir, amely czikkem alapjául szolgált s a melyet ma sem czáfoltak meg és a melyet holmi félhivatalos czáfolat daczára is föntartatnék. Okot adott egy másik értesülés, amelyet szintén nem rejtek véka alá.

Tudjuk, hogy a kormánypártban meglehetős zürzavar van. De ennek mértéke és jelentősége felől ne áltassuk magunkat. A Szapary-kormány erősen áll, de nem tetszik neki, hogy mindig van egy erős töredék, amely Tiszát szeretné visszaültetni a miniszterelnöki székbe. Ebbe Szapáry gróf nem azért ült bele, hogy csakhamar másnak adja át.

Mit fog tehát tenni? Megszavaztatja a költségvetést s ezt a jelenlegi kormánypárttal minden nehézség nélkül eléri; ezután összeszedve minden erejét keresztülviszi a kinevezési rendszert a közigazgatásban, mint előbbi czikkemben jeleztem.

Mikor ez megtörténik, már 1891-ben föloszlatja az országgyülési képviselőházat s uj választást rendel el, amely pártjából a neki nem tetsző elemeket kiugratván, a Szapáry-kormány részére tömörsösszetartó pártot eredményez.

Ez nem agyrém. Ez komoly terv, a mely ellen pártunknak is idején meg kell terni a megfelelő sakkhuzást, amely a párt egysége nélkül nem képzelhető.

Erős, egységes, a küzdelemre szervezett párt — ez az én ideálom is, de én nem azt kérdem, kinek az akcziójával lehet elérni, hanem azt tudom, hogy erre van szükség és az mondom, hogy ez ideált minden melléktekintet nélkül meg kell testesiteni és valósitani.

Senki sem képes csalhatlanul megitélni a körülményeket, megválasztani az eszközöket. Különböző vélemények forogván fönn, ugy maradhat fönn a párt egysége, ha kiki a szükséges mértékig alárendeli a többség határozatának a maga véleményét. Az, hogy valamit jónak látunk s megvalósitani akarunk, még nem annyi, hogy nézetünk helyes is és meg is valósithatjuk.

Csalódni s tévedni emberi dolog. Megengedem, hogy csalódom s tévedek a helyzet megitélésében és helytelenül fogom föl a dolgokat. De azt hiszem, hogy akkor, a midőn a fenyegető veszélyre a figyelmet fölhivom, a midőn a párt erejét gyöngitő ügyek elintézését sürgetve, ahhoz a bölcs mérsékletet s a közérdeknek mindenek fölé helyezését ajánlom: akkor legalább is nem követek el hibát pártom ellenében s nem sértek senkit, akinek ugyanazon czéljai vannak.

Horváth Adám.

= **Belföldi hirek.** Ruttkayné vasárnap Alsó-Tátrafüreden találkozott Blaha Lujza asszonynyal is, a ki Alsó-Tátrafüredről ment át ismerősei látogatására. Blaháné hosszabb ideig beszélgetett azután Kossuth hugával, persze ezuttal csak prózában, de remélhető, hogy meghallhatja még dalban is a legnagyobb müvésznő szavát Kossuth huga. Blaha Lujza asszony végül kérte Ruttkaynét, fejezze ki legmélyebb tiszteletét bátyjának. — Tátraházán még más érdekes találkozás is volt szombaton délután. Ruttkayné Damjanich János özvegyével találkozott. A találkozást Irányi Dániel közvetitette. Sok mondani valójuk lehetett annyi idő után, a mióta elszakitotta őket a sors. A kik látták őket, csendesen félrevonultak s meghatva nézték átszellemült alakjokat; ugy tetszett, mintha a dicsőséges idők emléke glóriát vont volna köréjök. — Bányaszerencsétlenség. A duna-almási kőbányában egy akna beomlott, és több munkást maga alá temetett. Egy olasz munkás meghalt, többen pedig sulyosabb sérülést szenvedtek. — Német dalárok Budapesten. Hétfőn este érdekes vendégei voltak Budapestnek. A bécsi dalárünnepélyen résztvevők közül vagy 700 német dalár Budapestre rándult, megtekinteni a magyar fővárost.

= **Külföldi hirek.** A király f. hó 29-én utazik el a 14-ik hadtest hadgyakorlataira. A Wagrein-kastélyban fog megszállni; fogadására a lakosság nagy előkészületeket tesz. — Vilmos császár találkozása királyunkkal. A bécsi félhivatalos „Fremdenblat“ jelenti, hogy az őszszel tartandó mürzstegi udvari vadászatokra eljön majd Vilmos német császár és Albert szász király is. Fogadtatásukra már is megtettettek a kellő intézkedések. Vilmos császár tehát találkozni fog királyunkkal és e találkozásnak kétszeres jelentősége lesz a német császár mostani oroszországi utja után. — Vasuti összeütközés történt Biel és Neuenburg közt. Tiz utas könnyebben, a mozdonyvezető és két fütő sulyosan megsérült. — Az angol parlament nyári ülés szakát hétfőn zárta be trónbeszéddel a királynő.

Muszka invázió.

Eltérnek a vélemények a fölött, vajjon igaz-e, vagy csak hirlapi kacsa számba megy, a mint egyik angol lap közölt, hogy az orosz zsidók ellen ujabb és hallatlan mérvü redszabályokat tervez a czár kormánya.

Egyik részről egész határozottsággal tagadják e hir alaposságát, a másik részről azonban a helyreigazitás igen-igen kétértelmü és csak annyira szoritkozik, hogy a rendeletet, mely még ki sem adatott, alkalma lesz az illető angol lapnak idejekorán közölni.

Az látszik ebből, hogy a rendelet csakugyan készen van és hogy nem tartja azt viszsza maga a czár sem, aki állitólag kevésbbé szivesen járul egy pár millió alattvalójának küldözéséhez.

Állitólag, mert hiszen az orosz kormányzati elvek mellett végre is a czár akarata érvényesül mindenütt, hol ő felségének nem tetszik az ellenkezővel tüntetni.

Körülbelül ez az eset forog fönn most is. Mert bármily elvonult, nyomoruságos életet folytat is az oroszok czárja, értesülnie kellett arról a visszatetszésről és undorról, melyet a készülő rendelet az európai sajtó legtekintélyesebb organumaiban keltett, mert ezek a lapok eljutnak ám Szentpétervárra is, és vannak ott a czár rabszolgái közt olyanok, akiknek kötelessége ezeknek a világrészeknek közvéleményeit olvasni és referálni.

Sulyos itéletet tartottak ezuttal Oroszország legujabb, épp oly embertelen, mint esztelen terve fölött, még pedig nemcsak a szabadelvü ujságok, melyek az orosz zsidót is embernek és polgárnak tekintik.

A tevbe vett orosz zsidóüldözést más szempontból is visszautasitólag fogadja minden lap.

Abból a szemponból, hogy az Oroszországból kiüzendő, ottani helyzetüknél fogva czivilizálatlan és tulnyomóan parazita elemek, el ne árasszák az európai államokat, melyeknek társadalmai — ugy is valóságos küzdelmeket folytatnak — a megélhetésért.

Ösztönszerüleg védekezik már előre az élő veszedelem ellen kivált Ausztria és Magyarország, melyeknek határait első vonalban érnék el a kiüzendő orosz zsidók, akik aztán természetszerüleg a legközelebbi, mert legolcsóbb letelepedést keresnék földönfutó családjaikkal.

Állást persze nem foglalt még eddig egyetlen állam sem, mert hiányzik rá a hivatalos alap. De egészen bizonyos, hogy ha nem is a küldözöttek, hát a maguk érdekében határozott föllépésre kell magát elszánnia minden érdekelt államnak az ellen, hogy az oroszok, a kik reánk erőszakolják a folytonos fegyverkezés kimeritő terheit, már meg reánk zuditsanak egy kifosztott emberhadat, melynek időleges eltartása milliókba kerülne és fölforgatná a dolgozó, iparkodó társadalom kereteit.

Tiltakozik az ellen a nemzetközi jog és annak nevében különös nyomatékkal tiltakozik a sajtó Budapesten és Bécsben egyaránt.

De amig a magyar sajtó egész joggal botránkozik meg az oroszok durva szándéka fölött, fölött az osztrák lapok, lehetetlen hogy szégyenkezve ne háborogjanak az oroszok felekezeti türelmetlensége ellen, mert otthon a maguk körében s különösen a fényes császárvárosban is szüntelenül fészkelődik a felekezeti és társadalmi türelmetlenség s nem antiszemitákon mulik, hogy velük szemben még elő nem állott a nemzetközi jogra való hivatkozás szüksége.

Ha a „müvelt“ bécsiek olvassák azokat a kiméletlen leczkéket, miket lapjaik az oroszoknak most osztogatnak, bizonyára restel-

A „DEBRECZEN“ TARCZÁJA.

A gyógyszer.

— Debreczeni genre. —

Egy fiatal házaspárt ismertem a csapókülvároson. Ugy éltek együtt, mint egy pár galamb. Nem pörpatvarkodtak soha, a menyecske ámbár kardos volt, de férje iránt szeretetteljes és engedelmes; viszont a férj mértékletes életmódja, hüsége s — főleg szelid vérmérséklete mellett is — elég határozott jelleme folytán éppen elegendő tekintélylyel birt az asszony előtt.

Mondják, hogy csak egyszer volt ez a galambélet — akkor is igen rövid időre — megkeseritve, hanem az az egy eset elég hü képe, genréje a mi jó magyar embereink jellemének.

Sulyos betegen feküdt a férj, még pedig két nap óta. Eleintén csak ugy kedvetlenkedett, uuta az evést, munkát, pipát: huzódozott a szép asszony öleléseitől, émelygősnek találta hizelgő beszédét, pedig oly édesen suttogott hozzá. Végre is megállapitották közösen, hogy beteg az ember: ugy feküdt le, előbb csak a tulipános lóczára, majd padkára, aztán az ágyba.

— Oh, édes drága uram, beteg kigyelmed, — vélekedik az asszony — nagyon beteg: olyan az orczája mint a tűzláng. Doktor kell már ide, magam szaladok érte nyomban.

— Szaladsz hát; — morog vissza a férj inkább a féltés, mint beteg hangján — elszaladhatna azért Miska is, de nem kell, ugy se tud segiteni az éa bajomon, ha magam se tudom okát-fokát. Majd csak fölépülök. Fübefába hagyta Isten az orvosságot, hát a magunk ezze is megtalálhatja az igazit.

— A' bizony — kapott rajta a menyecske — igaza van kendnek. — És utána is látott valami kegyetlenül keserü lé készitésének, mely ezuttal csakugyan fűfélékből készült, az isten nevében.

Elkészült a gyógyszer; a férj megitta, két óran keresztül — a felét, mikőzben egyre azon tanakodott magában, hogy hát ilyen az a hires orvosság? A mikor pedig arcza a sok fintorgatástól elérte azt a tökeletes állapotot, melynél a részvétteljes arczu menyecskének azon bibliai jelenet jutott eszébe, a mikor Urunkat epével etették, s a melyről valami furfangos német az epekonzerválás elméletét állapithatta volna meg, akkor a férj — igazán keserüségében — olyat lóditott a czészen, hogy az többe porczellánnak se vált volna be.

— Legyen beteg a veszett ördög, ha mind ilyen az orvosság. Aztán még doktort akarsz, doktort? Mikor magad is ilyen jól csinálsz patikát. Hát még a doktor mit adna? Főzz inkább jó haluska-levest, de jót ám, olyant, mint a szomszédasszony főzött a mult kedden. Főzött a szegény asszony azt is, mialatt a nehéz beteg megpróbálkozék egy pipa szüzdohánynyal, de a pipa is a csésze sorsára jutott. A szegény beteg sehogy se találta helyét, járt-kelt a szobában, majd viharosan sohajtozott, majd meg nyögött s alig hallhatóan suttogá:

— Átkozott keserü volt, hanem azok a haluskák, azok — oh azok az édes haluskák; csak még egyszer ehetném olyat, ott, szembe vele, mennyországból ragyogó szemeivel szemtül-szemben.

A jó asszony, ott künn a konyhában, nem hallotta ezt a suttogást, de kiki elgondolhatja, hogy nem a jó haluskák szép szemeiről, s nem a feleségéről folyt ezen elmélkedés a nehéz beteg ajkán.

Az elkészült gyógy étek behozatott, két falat elfogyott nagynehezen, de a többi tálastul együtt majdnem a csésze és pipa után röpült.

— Ez az a hires haluska, ez? — mérgelődék a férj. — Ilyet öreganyám is főz, egye meg.

Az asszony csak hallgatott, majd édesen beszélt, majd meg sirásra fogta a dolgot, a ferj pedig még sokáig morgolódott, forgolódott, mig végre aludai tértek.

Másnap kora reggel már ott sugdosott a javasasszony, hogy majd ő milyen alaposan kigyógyitja a beteget. Neki is gyürközék, de a nehéz beteg ugy belecsavarta magát czifra szőrtakarójába, hogy kárba veszendett fáradság lett volna kibontogatni.

Őt ugyan meg nem kenik.

— Ejnye öcsém, de makacs lettél; — mondja az okos nénike — lásd, pedig fübefába hagyta az isten az orvosságot, aztán...

— Fübe a keserü gutát! — fakad ki a sulyos beteg, a tegnapi orvosságra gondolva.

— No hát fába, ha nem fübe — egészíti ki a néne, s aztán amint meghallá éles füle, hogy a beteg valami haluskákat emleget, folytatá: — haluska? no hát abba, az se rossz, ha jól elkészitik.

— Főztem én már azt is — szól sirva a szép asszony.

— Főztél hát, kócz-gölödényt, de nem olyant, mint a...

— Milyent? — esék közbe a jó nénike.

Aztán faggatni kezdék mindketten a nehéz beteget, ki rettenetes vergődések után végre kivallá, mint valami nagy büat:

— Hát olyant, mint a szomszédasszony.

A jó feleségnek végtelenül fájt valami; nagyon rosszul esett neki, amit hallott, hanem azért erőt vevén fölindulásán, nyomban átment a szomszédasszonyhoz, s hamar megtanulta tőle a hires haluskák készitési módját s hazajövén, meg is készitette.

A vénasszony pedig azért öreg, hogy okos is legyen: — Hm, itt se doktor, se patika nem segit, én „sem“ — Azzal elballagott valami furcsákat mesélgetni a jó egyetértésben levő házaspárról; pedig a java még ezután következék.

Olyan jó volt a haluska, hogy egy püspök is megnyalhatta volna után a tiz kormét.

Azután meg a szép asszony, a jó feleség kinálgatta olyan édesen, olyan szépen, hogy föl lehetett volna falui tálastul együtt, ha csakugyan kóczmü lett volna is. De a férjnek az első falat már kiesett fogai közül, egy ügyeset káromkodott s véletlenül elszólta magát:

Ez se ér semmit, ezt se az főzte; ha ő főzne, az, az talán...

Ne ért rá megmondani a többit.

A derék jó menyecske nem sirt többet, hanem fölkapta a tálat s földhöz teremtett.

— Igaza van, ha nem fübe, hát fába s azzal, mintha villám segitené karjait, a szeliden ölelő karokat, kirántá férje feje alól a nyujtófát, megpökte két kezét s ugy eldöngette a nehéz beteget, hogy az mire magához tért: teljesen kigyógyult, fölkelt és sietett a teheneket itatni, lovakat etetni, hátha szegények nem kaptak tegnapelőtt óta. A szomszédasszony haluskája pedig soha se jutott eszébe többé.

Fübe-fába hagyta isten az orvosságot.

kedve gondolnak a saját világvárosuk szégyenletes üzelmeire, melyek napról-napra megbotránkoztatóbb mérveket öltenek és határozottan példátlanul állanak ma a művelt — európai államokban és azok fővárosaiban.

Mindenkinek joga van megütközni az orosz kormány brutalitásán, csak éppen a bécsieknek nem, akik részint istápolják a botor és egy világvároshoz méltatlan üzelmeket, részint pedig nem mernek azokkal erélyesen szembeszállani, a mi egy csöppel sem kevésbé gyáva és szégyenletes dolog.

Mert ha azzal mentik magukat a civilizációjukra oly sokat tartó osztrákok, hogy ők nem küldik a zsidókat más államok nyakára, ez csak azt bizonyitja, fogalommal birnak ugyan az emberi és polgári jogokról, de azért mégsem tartják azokat tiszteletben.

Annak a joggal rettegett „orosz inváziónak“ fenyegetése e szerint jó leczke az osztrákoknak, de egyuttal félelmes reánk magyarokra is, a kikre leginkább a felső vidéken ugy is szinte legyőzhetlen munkája vár a czivilizációnak és ezzel együtt a magyarositásnak.

A mór mehet...

— Egy kis visszaemlékezés. —

1849. augusztus hó első felében érték a magyar nemzetet, hősiességét, szabadságát, katonai hirnevét a legsulyosabb csapások. Ezek az augusztusi napok a leggyászosabb lapjai nemzeti történelmünknek. Augusztus 3 ikát kivéve, midőn Klapka Komáromnál fényesen győzött, minden napján egy-egy hadseregünket verték tönkre, egy-egy győzelemről-győzelemhez szokott tábornokunk lejt megalázva, s üldözött vad, agyoncsigázott, reményt s hitetvesztett bujdosóvá lett a honvéd, kire ezentul már csak rabság, vagy a halál várt.

Emlékeztek agg bajtársak, mily napok voltak 1849. hó első felében? Van s lehetne-e fogalma a mai nemzedéknek, hogy miken mentetek ti át ama napokon — hogy a gyehenna minden kinját átszenvedtétek s méltán csak azon bajtársakat irigyeltétek, kiket a harczmezőn dicső halál már örökre megszabaditott az emberi és hazafiui gyötrelmektől! De nektek még azt sem adta meg a sors, életben hagyott mai napig, ok és czél nélkül, hogy a magatok és mások terhére gyötrődjetek.

Ugyan mit kerestek ti, a multak dicsőségének rongyos foszlányai, még itt e földön? Titeket itt feledett a végzet, hogy szerte holyongjatok a hazában, nem élő tanujaként az elviharzott harczok dicsőségének, hanem élő vádként egy nemzet hálátlanságával szemben, hogy házról-házra, ajtóról-ajtóra járva hirdessétek, hogy a magyar, ki a becsület védpaizsa alá helyezte annak idejében a ti ügyeteket és jövőtöket, megfeledkezve, tett igéretéről, eltüri azt, hogy ti kolduljatok, mig az elkeseredett költő szavai szerint „más bitang a kalácsot eszi.“

Van ugyan a hazában egy ugynevezett országos honvédsegélyző egylet. Jól tudjuk, hogy ez egylet nem rendelkezik milliókkal, — hisz a milliók egyrésze a 49-iki muszkavezértők s az ezután Becsnek szolgálatokat tett hazaárulók nyugdijazására fordittatik — de mindamellett még az országos központi egylet sem teljesiti kellően kötelességét, sőt megbotránkoztatólag oly rendetlenségek fordulnak ott is elő, amelyek szomoru árnyat vetnek annak ügykezelésére.

Avagy rendnek tekinthető-e az, mikor az elaggott, segélyre nagyon rászorult honvéd évek óta könyörgi a segélyt, és több évi várakozás után, mindőn ügyét megszorgalmazza, az a válasz érkezik vissza hozzá, hogy „kérvénye nem találtatván (!) szerezze be ujra a szükségelt okmányokat és terjeszsze be ujra.“ Miért? hogy ismét évekig várakozzék, s akkor kapja meg majd az irgalom egy fillérét, mikor már sirhalma fölött — ha ugyan nem az utszéli árokban fogja le a szemét a késedelmező halál — az enyészet szellője fuval át...

S miután igy vagyunk a mi hálás magyar hazánkban, óva intjük a veterán honvédeket, ne tegyenek maguknak czeltalan és hasztalan kiadásokat az „országos honvédsegélyző“ egylethez intézni szándékolt kérvények s egyéb ily dolgokkal, ugyis — halálig el az ember, s ha egyszer a sirgödör ölébe fogadja őket, — nem fognak többé nyomorogni.

A ti országotok nem e földre való. Manlicher, füstnélküli lőpor, csuszómászó kegyenczek jutalmazása a mai modern Magyarország jelszava.

Elégedjetek meg ti azzal, hogy kötelességteket 1848—49-ben megtettétek. A mór elmehet....

HELYI HIREK.

* **A király Debreczenben.** A király fogadtatására való előkészületek nagyban folynak s a fogadtatás bizonyára olyan lesz, a milyennel még nem igen találkozott vidéki városban a király. — Jász-Nagykun-Szolnokvármegye aug. 23-án közgyülést tart, melyen a királyt Debreczenben üdvözlő küldöttséget választják meg. Sok mindenféle megesett már nagy Debreczen városában, de még olyan nem ám, a milyen a király fogadtatásának napján fog történni. — Ökörsütés lesz a nagyerdőn s boldogboldogtalan jól lakhatik ott akkor, ha kedve tartja. Eddig csak tervben volt az ökörsütés, most azonban határozatilag mondották ki a város atyák. Hadd legyen ez a nap emlékezetes!

* *Polónyi Géza*, a h.-szoboszlói kerület orsz. gyül. képviselője, f. hó **24**-én tartja beszámoló beszédét választói előtt. E beszámoló különösen az által nyer kiváló fontosságot, mert Polónyi ez alkalmat használja föl arra, hogy az Ugron-féle ügyben nyilatkozzék. — Városunkból többen szándékoznak átrándulni Szoboszlóra, a beszámoló-beszéd meghallgatása végett.

* **A Kölcsey szobor alap javára** dicsérendő mozgalom indult meg a debreczeni kereskedő ifjak között. Önképző-egyletük Nagy-Károlyban ünnepélyt fog rendezni, melynek jövedelmével a Kölcsey-szobor felállításához hozzá fognak járulni. Az ünnepélyre következő meghivást adták ki: A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesületének dalköre Nagy-Károlyban 1890. aug. hó 30-án, a régi kaszinó helyiségében a Nagy-Károlyban felállitandó Kölcsey-szobor alap javára Rácz Károly debreczeni zenetársulata közreműködésével tánczczal egybekötött hangversenyt rendez, melyre kivül czimzettet és családját tisztelettel meghivja a rendező bizottság: Koritsánszky Sándor, elnök. Reszler Simon, pénztáros. Kaizler Albert, ellenőr. Czili György, Demidor Ignácz, Fluck Miklós, Hadnagy Ignácz, Dr. Jékel László, Janitzky Albert, Koritsánszky Endre, Kovács Dezső, Kaufmann Jenő, Kinál Antal, Kárpáthy Ferencz, Könyves Ferencz, Kincses István, Letlinger Béla, Morgenthál Ignácz, Nonn Sándor, Nonn Endre, Ősz György, Ősz Mihály, Pokomándy Alajos, Rubletzky Ignácz, ifj. Róth Károly, Rozmanits Timót, Seper Kajetán, Strohmayer Ferencz, Vetzák Ede, Zaják Antal rendező bizottsági tagok. Helyárak: Oldalszék és 1 ső sor 1 frt 50 kr., 2—4-sor 1 frt 20 kr., a többi sor 1 frt. Földszint 80 kr. Kezdete este fel 9 órakor. Müsor: I. „Kölcsey Hymnusz“, zenekisérettel, előadja a keresk ifjusági dalárda. II. „Neuhäuser induló“ Wagner Richardtól (Liszt F. átiratában), zongorán előadja Mariska György ur (Debreczenből). III. „Cserebogár“, előadja a kereskedő ifjusági dalárda. IV. „Eredeti magyar népdalok,“ előadja Rácz Károly zenetársulata (Debreczenből). V. „Nemzeti Zászló“ Huber K.-tól zenekisérettel előadja a ker. ifj. dalköre. VI. „Kettős ének“, előadják Letlinger Béla és Demidor Ignácz urak VII. „Honfi bucsuja“, előadja a keresk. ifjusági dalárda. VIII. „Lengyel Hymnus“, zenekisérettel, előadja a keresk. ifjusági dalárda.

* **A honvédség köréből** A király, rittersfeldi Kreibig Károly vezérőrnagynak, a 45-ik honvéd gyalog-dandár parancsnokának, saját kérelmére a nyugállományba helyezését elrendelte és ez alkalommal neki a czimzetes altábornagyi jelleget dijmentesen adományozta; továbbá: a 45-ik honvéd gyalog-dandár ideiglenes vezetésére kivezényelt sziget-szent-miklósi Bakonyi Károly ezredesnek, ezen alkalmazásban való meghagyás mellett, az 5-ik honvéd gyalog ezred számfeletti állományába helyezését elrendelte, végre: Hegyi Gyula 4-ik honvéd gyalog ezredbeli alezredest, ezen ezred parancsnokává kinevezte.

* **A debreczeni postások az Emkének.** A debreczeni m. kir. posta- távirda-hivatal kocsi posta leadó osztályában levő személyzet két forintot küldött be szerkesztőségünknek az Emke részére. Ez összeget köszönettel illetékes helyére juttattuk.

* **Katonai lóvásár.** A gazda közönség figyelmeztetik, miszerint f. évi szept. hó 14-én Debreczenben katonai lóvásár fog tartatni, melyen a hadsereg részére 4—7 éves legalább 158 ctm. magas lovak fognak vásároltatni. Kivételesen 15 markon alóli lovak csak akkor vétetnek meg, ha azok kiváló jó testalkatuak s kitünő verüek. Nem vétetnek 3½ évet betöltött csikók, is de csakis első rendü példányok. A gazd. e. elnöksége.

* **Telefon** Az államvasutak helybeli üzlet-vezetősége belépett a telefon-hálózatba.

* **Öngyilkosság.** Borus Imre 23 éves, nyugoti-sor 1649. szám alatt lakó foglalkozás nélküli fiatal ember, tegnap szíven lőtte magát és azonnal meghalt A szerencsétlen mióta a katonaságtól kikerült, elzüllött életet élt s valószinüleg az önmagával való meghasonlás kergette a halálba. Holttestét bonczolás végett beszállitották a közkórházba.

* **Iskolaszéki ülés** A debreczeni ref. egyház tanácstermében 1890-ik evi aug. hó 23-ik napján d. u. 4 órakor iskolaszéki ülés tartatik. Targy: folyó ügyek.

* **A zöldségfélek tragyazása.** Augusztus és szeptember hónapokban kell a zöldségféléseket folyós trágyával megtrágyázni, hogy gyorsan és nagyra növekedjenek. Minél gyorsabban növekszenek ugyanis a zöldségfélek, rendesen annál finomabbak is. A tragyazás ugy történik, hogy az ásót két-két növény közt a földbe nyomjuk, ezt szétfeszitjük s az ürbe folyós trágyát öntünk. Az üreget nem tömjük be, hogy a trágyázást többször ismételhessük A korai zöldségféléket természetesen korábban trágyázzuk meg ily módon.

* **Esküvő.** Thaun Gyula a „Közérdek“ czimü szaklap szerkesztője, szombaton vezette oltárhoz Nagy-Károlyban Gyalokay Jolán kisasszonyt, Gyalokay Lajos nagyváradi törv. elnök unokahugát. Áldás kisérje ifjukat.

* **A vascsövek rozsdásodása.** A vascsövek rozsdásodását legczélszerübben ugy akadályozhatjuk meg, ha szénkátránynyal bevonjuk, fürészporral behintjük és azt meggyujtjuk. A kátrány ugy bele ég a vasba, hogy a lyukacsait teljesen betömi, hogy sokkal biztosabban megóvja a rozsdától, mintha előbb égették és ugy kenték volna rá a hideg vasra, mint sokan teszik.

* **Letört bimbó.** Papp Arthur máté-szalkai ev. ref. lelkészt és nejét súlyos csapás érte: Mariska nevü kis leányuk f. hó 19-én hosszas szenvedés után elhunyt. A kedves kis halottat tegnap d. u. helyeztek örök nyugalomra a közönség nagy részvéte mellett. A kis halottnak csöndes nyugalmat, a mélyen lesujtott szülőknek pedig vigasztalódást kivánunk!

* **A tej pasztörizálása.** Genus I. ki a tejnek pasteurizálásával több kisérletet tett, állitólag igen kedvező eredményt konstatált. A tej pasteurizálása abban áll, hogy a tejet gyorsan 80 C°-ra felmelegitik s azután légmentes zárt edényben gyorsan lehütik, mely eljárás által a tejben levő pészirák, melyek annak megsavanyodását és másszerü romlást okozzák legnagyobb részben tönkretétetnek s igy a tej tartósabbá s szállithatóvá lesz. Mig a nem pasteurizált tej már másodnap megsavanyodott a melegitett tej csak harmadik, ötödik, sőt hatodik napon kezdett némileg savanyodni; ezáltal lehetővé van téve a tejet távolabbi vidékekre is szállitani, sőt tengeri hajókat is az utazók által annyira óhajtott tejeskávé elvezetében részesiteni.

* **Helyreigazitás.** Lapunk keddi száma tévedésből volt aug. 18-áról keltezve aug. 19-ike helyett.

* **Szülők figyelmébe!** Szepes Remetei Park helyiségére felhivjuk a szülők figyelmét, mint olyanra, melynek egészséges levegője folytán a máshol feilepő gyermek-betegségek ösmeretlenek, s a regényes „Pelles park“ a gyermekek séta- és mulató helyéül ajánlkozik. Az iskola községi, — tehat felekezet nélküli és a legelősmertebbek sorába tartozik, A rendes tantárgyakon kivül vehetnek itt ugy a fiuk mint a leány növendékek zongora, hegedü, fuvola s más magán órákat is, az egyes tanitóktól meg a német nyelvet a legalaposabban elsajátithatják. A gyermekek folytonosan felügyelet alatt állanak. A felvétel igen jutányos, amennyiben lakás, fütés, világitás, mosás, kiszolgálat, szóval teljes ellátás egy hóra 25 frt. — Bővebb s részletesebb felvilágositással készséggel szolgál Pelles József Szepes Remetén.

* **Husarak** megáldatva s bejelentve 1890. aug. 20-tól 27-ig. 30 kr. Rácz Gy.-nél morgou. 587. sz. a. 34 kr. Rácz Gy.-nél czegledu. 2599 sz. a. Bencze Józsefnél pfia u. 687. sz. a., Kovács Jánosnál csapó u. 374 sz. a., 36 kr. Rácz Györgynél csapó u. 358. sz. a., a mészáros társaságnál mester u. 3655. sz. a., csapó u. 240 és 376, sz. a. könyök u. 574. sz. a. kut u. 2323. sz. a. 38 kr. Kovács Jánosnál csapó u. 324 sz. a. 42 kr. Ungvári Andrásnál placz 1. székiben, czegu. 55. dedó u. 125 sz. a. 40 Kovács J.-nál a hentes társaság székiben. 44 kr. a mészáros társaság 18 székiben. 48 kr. a három izraelita

A nagytiszteletü ur árvái.

— Vig beszély. —

Irta: **Kanizsay Endre.**

(Folytatás.)

Jól tudta ezt a nagyt. ur, s épen azért a gyermekek játékát mindig figyelemmel kisérte s ha látta, hogy valamelyik önző, vagy durva, vagy a másik játékát irigységből elrontja: rögtön maga elé hivatta őket, s lehetőleg igyekezett szivokre beszélni a tiszta erkölcs, jó magaviselet nemes virágait fölfakasztani szivokben.

Pista és Juliska, mint a kik az ő családi körében szivták magukba a tiszta erkölcs, a szép jó és nemes iránti fogékonyságot, mind játékokban, mind magaviseletükben kifogástalanok voltak, de Elemér urfi, az maradt a régi.

Egyszer játszás közben a nagyt. asszony salonjába becsalta a nagy czirmos macskát s ott a földig érő nagy tükör elé állitotta. A czirmos pedig ellensége levén minden néven nevezheto vetélytársnak, saját magát látván a tükörben, azt hitte, hogy a szomszéd kerékgyártóek kandurja, a feltékenység feiboszultságével ugrott neki s a draga nagy salon tükör millió darabokra törve, csörömpölve hullott alá.

Elemér urfi kereket oldva, a gyanu először a kis Juliskára esett, mint a ki leginkább szokta volt beczézni a cziczusokat, hogy talan vigyazatlanságából ő hagyta a czirmost a salonban, de a kis Juliska alibijét igazolta Pista, mert midőn a kataszrofa történt, epen a kertben játszottak, Elemer pedig sietségében a gummi puskajat ott feledve, kitünt a turpisság. Elemer urfi a családi kontejan már olyan szárazra mergelődte magát, hogyha jól be nem huzná magát a háromlábu csizmadiaszékbe, elfuna a szél, a mit Demosthenest megszégyenitő ékesszólással nem is győzött elegge szomszédainak, meg a tisztességes vevőknek huszszor elsápitani naponta.

Ha feljelentették őket, a nagyt. ur miet igazgató elé kerülvén a dolog, a faktum mindig elsimult, mert gazdája sohasem akadt; egyik a másikat el nem árulván semmi kincsert.

De végre is a mi sok, az sok volt, a felbőszült kofasereg csapatonként vonult fel, kiserve az apróbb tanulók pokoli zsivajától az igazgató urhoz, elégtételt kérendő. A nagyt. ur vátig igyekezett őket bibliai cziczákkal megnyugtatni, a mitől azonban a különben templombajáró istenes kofák megvigasztalódni semmiképen nem akartak, mit volt mit tenni, kiterni a jogos kivanság elől nem volt tanácsos meg az igazgató urnak sem — (lévén a kofahad D.-ben nagy hatalom) azt a praktikus tanácsot adta nekik, hogy fogják meg in natura a delinquenst, s stande pede corpus delicti gyanánt nozzák föl a sedes elibe.

A kofahad szót is fogadott. Egymás közöttt ligát kötöttek, hogy egyelőre mellőzve a többieket, a főfaktort közös erővel keritsék kézre, Az pedig nem volt más, mint Villám Elemér urfi.

No hiszen, jóval kötöttek ki!

Mint a csik a hálóból, oly ügyesen csuszott ki a kofak husos, kövér kezei közül minden adandó alkalommal. Már-már végleg lemondtak róla, hogy valaha kézre keritve kenyök kedvök szerint jól eltángálhassák, midőn a felszemü Csutorásnénak valami jutott eszebe.

Fia hajdan diák volt, azonban a szomszéd zsidó ketreczében hizó luddal tévedésből összekötteteshe tevén magát, utilapot kötöttek a talpa alá s az most csikós a Hortobágyon, s minden hónapban egyszer hazaszokott jönni tisztát venni, most épen itthon van. Annak aztán elpanaszolván az esetet, a csikós minden gondolkozás nélkül hóna alá vett valamit, kiment a piaczra, ott az anyja sátorában lehuzodott, meghagyván anyjának, hogyha jön a „kölyök“, csak mutassa meg neki jó előre.

Rendes szokás szerint, déli tizenegy órakor jött is a csapat. Villám urfi épen azon törte a csürhejárást, hogy egy bot végére szurt szeggel, mimódon tudna egy almat rabbá tenni, midőn a csikós mint a villám kivetette a pányvát, mivel a Hortobágyon a szilaj csikókat szokta megfékezni s egy pillanat alatt Elemér urfi se te se tova nem tudott mozdulni.

„Megvan az akasztófára való“, ez az örvendetes sivitás reszkettete meg a levegőt s Csutorásné asszonyom sipitó hangjára egyszerre ketszáz haromlábu szék rugatott hátra, s ket annyi papucs csoszogott a kerdéses sátor felé, s ugyanannyi izmos kar gyürkőlődzött föl, nyilvan azzal a czélzattal, hogy a keze helyet mind rajta hagyja.

Elemér látván, hogy kelepczébe került, a háta előre is borsózott a sok kapandó ütlegektől, mint ügyes és találékony ficzkó, odakiáltott czimboráinak: „Fiuk rajta, a sátrak üresek!“

A vezéri parancsnak sikere is lett, mert a sok feldühödt kofa jobbnak látta sátra védelmére visszavonulni. Persze, azért jól megütlegelték, tépázták és nadrágolták, de mégis legalább a maga lábán vitte föl a csikós és

224 D. 1890 176

mészárszékben a piaczon. — Jegyzet: Ungvári András három székiben 1 kiló hus nyomtatek nélkül 8 krral drágább.

* **Dohos gabona javitása**. A dohos gabona mindig annak a jele, hogy hanyagul kezelték. Hogy miképen lehet a megdohosodott gabonát javitani, attól függ, mennyire fejlődött a baj. Mindenek előtt az okokat kell megszüntetni, melyekből a dohosodás eredt. — Leggyakoribb oka a dohosodásnak az, hogy a gabonát alkalmatlan, — rossz helyeken tartják, s a mellett ritkán forgatják. — A ki azt akarja, hogy egészséges gabonája meg ne dohosodjék, vagy a ki dohos gabonáját megjavitani kivánja, száraz szellős, szagtalan helyiségekről gondoskodjék, s ha gabonája nem egészen száraz, gyakran lapátolja. Ha a dohosodás még nem nagyfoku, ugy a legtöbb esetben a gyakori lapátolással is segithetni a bajon természetesen szellős helyen. Ha a dohos szag már nagyon erős, ugy segithetünk rajta ha a gabonát száraz korpával jól összekeverjük, s néhány napig összekeverve hagyjuk, mire a korpát ismét kirostáljuk. A korpa magába veszi a dohos szagot, s a gabona ismét vagy egészen egészséges lesz, vagy legalább megjavul.

* **Piaczi arak**. Az 1890. aug. hó 19-én megtartott hetivásárról.

1	Mm Buza	6.60—6 40—5.20
1	„ Kétszeres	5.70—5.60—5.50
1	„ Rozs	5.20—5.10—5.00
1	Mm Árpa	5.80—5.70—5 60
1	„ Zab	6.10—6.00—5.90
1	„ Tengeri	6.80—6.70—6.60
1	„ Köles	5.00—4.70—4.40
1	Zsák Burgonya	1.00
100	k/g Szalonna	46.00 — 45.00 44.00
100	k/g Háj	46.00 — 45.— 44.00

* **A legujabb szőlőbetegség** [illegible] már megint uj szőlő betegséget fedeztek fel Francziaországban. Egy lozérei szőlősgazda azt vette észre, hogy egy selyemmoléreszerüen fekete és zöld szinü, hangya nagyságu és alaku légy a szőlőhajtások metszési sikjairól a vessző belébe furódik s peteit oda rakja; alczái pedig miután rovarrá átváltoztak, beljebb hatolnak a bélben egészen a csomóig; a következő évben pedig a másikig. A megtámadt szőlővessző előbb elsatnyul, azután elhal. Az emlitett gazdának az a gondolata támadt, hogy a metszési sikokat betömi s megelégedéssel tapasztalta, hogy az igy kezelt vesszők a már megtámadottak közt egészségesnek maradtak és virultak.

* **Halad a világ**. Az élet és halál mindeddig nem férnek meg egy helyen. A biharmegyei Komádiban egy fedél alá került. Ott nagyon praktikusak az emberek; alakitottak egy egyesületet, melynek czélja a szegénysorsuak kiházasitása, a vadházasságok kevesbitése Nos? No meg temetkezési egyesület is egyszersmind! Házasság és temetés egy kalap alatt — a mi igen helyes gondolat, hiszen sok házasság temetés is egyszersmind. A miniszter a „Komádi-i első kölcsönző házassági, illetőleg temetkezési egylet“ alapszabályait meg is erősitette.

* **Tanulónak felvétetik** egy jó házból való 14 évet betöltött szolid magaviseletü ifju egy szepességi városban levő rövidáru, divat és füszerkedésbe, hol alkalom nyilik a német és tót nyelv elsajátitására. Értekezhetni e lap kiadóhivatalában.

x **Sok évi megfigyelés**. — Emésztési gyengeségeknél és étvágyhiánynál, általában minden gyomorbajnál, a valódi „Moll-féle seidlitz porok“ bizonyultak legsikeresebbeknek a többi szerek fölött, minden gyomor erősitők és vértisztitók közt. Egy doboz ára 1 frt. — Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. kir. udv. szállitó által, Bécs, I. Tuchlauben 9. — A vidéki gyógyszertárakban határozottan Moll A. készitménye kérendő az ő gyári jelvényével és aláirásával. 3.

* **Tanulóul** fölvétetik egy 14 éves korban levő, jó bizonyitványokkal ellátott fiu, Kovács Gyula vas üzletében.

Hazánk s a külföld.

— **Leczke Eszék városának**. Hirsch Sebestyén, budapesti utépitési vállalkozó, nemrég egy kövezési ajánlatot nyujtott be Eszék város hatóságához. Erre felelet helyett azt a felszólitást kapta, hogy nyujtsa be ajánlatát német nyelven, mert magyar ajánlatot Eszéken nem tárgyalnak. A derék vállalkozó jól megfelelt az eszékieknek azzal, hogy: „a magyar korona területén fekvő város hatóságához ő csakis magyar ajánlatot nyujt be, más nyelvüt nem.“ Szavát meg is tartotta.

— **Elhunyt püspök**. A magyarországi ág. ev. egyház rövid időközökben immár a harmadik püspökét gyászolja. Szeberényi Gusztáv bányakerületi superintendens, kir tanácsos és főrendiházi tag kedden hajnalban 4 órakor, hosszas betegeskedés után — mely influenza után visszamaradt tüdőbaj következménye volt — Békés-Csabán elhunytt. — Szeberényi a selmeczbányai gymnásiumban kezdte meg tanulmányait, Selmeczbányán már ekkor megkezdődött a diákság között a magyarosodási és magyarositási mozgalom. Homokay Pál tanár magyar irodalmi társaságot alapitott, Gömöri János tanuló pedig magyar dalárdába toborzotta össze társait. — E határozottan magyar törekvésü diáktársulatoknak buzgó tagja volt Szeberényi Gusztáv is s zsengék között, melyeket a tanulók munkáiból Homokay füzött koszoruba, tőle is találunk egy csinos költeményt, melynek czime „A patakhoz“ Ez első irodalmi müve Szeberényinek, mely nyomatásban megjelent. Mind harmadéves filozófus megnyerte a Roth-Teleki féle jutalmat; majd a pozsonyi theologiai tanfolyamra ment, hol együtt tanult Breszynikkel, a selmeczbányai gimnázium jeles igazgatójával. Scvehla tanár ajánlatára Vecsera pozsonyi tanácsos házában mint nevelő kapott alkalmazást a fiatal theologus, ki az előkelő család körében nemcsak tanitott és nevelt, hanem sokat tanult is és kiképezte magát a zongora-játékban és a franczia nyelvben. E mellett figyelmet forditott a tót nyelvre is, melynek irodalmát behatóan tanulmányozta. 1838-ban, hogy a theologiai tanfolyamat befejezze Jénába ment, a szünidőt pedig utazással töltötte. Meglátogatta Göttingát, Eisenachot, Hallet, Berlint s a nagy német protestáns egyetemeket, melyeken belehatolt a protestantizmus szellemébe. 1840-ben Székács József ajánlatára a vilagosi Bohus családhoz ment nevelőnek s fölszentetése után Békés Csabára segédlelkésznek, 1843-ban a hontmegyei Egyházas-Marótra hivták lelkésznek, hol tiz évig szolgálta az egyházat, 1853-ban Békés Csaba választotta lelkészévé, hol nagy érdemeket szerzett az egyház-szervezés körül. Épittetett iskolát, templomot, később mint esperes fáradhatlan buzgalommal szaporitotta az egyházi vagyont. — 1867-ben választották békési főesperessé, majd egyház-egyetemi jegyzővé. 1868-ban a bécsi theologiai fakultástól tiszteletbeli tudori oklevelet kapott. Mikor Székács meghalt, a kerület püspökévé választotta. 1872. okt. 1-én igtatták püspöki hivatalába. Mint püspök különösen az administratio terén tünt ki jeles szervezőképességével. Egy izben (1877—1880.) az országgyülésen is képviselte Békés Csabát. Czékus halála után, mint az ág. hitv. evang. egyház püspöki karának második szeniora, királyi meghivó levelet kapott a főrendiházba, de annak ülésen egyszer sem vett részt.

Közgazdaság.

Gabnaárak. (Budapest terménytőzsde aug. 19.) Buza tavaszra 7.48 pénz, 7.50 áru, buza őszre 7.— pénz, 7.08 áru, — május—juniusra —— pénz, —— áru. Tengeri (uj) 1891. máj.—jun. 5.54 pénz, 5.55 áru, aug.—szept. 5.70 pénz, 5.72 áru. — Zab őszre 6.08 pénz, 6.10 áru, tavaszra 6.46 pénz, 6.48 áru. Káposztarepcze augusztus—szeptemberre 11.10 pénz, 11.20 áru.

—**Sertésvásár**. A kőbányai sertéskereskedő csarnok távirata aug. 19. Az üzlet lanyha. M. urasági öreg nehéz —.———.— írtig m. urasági fiatal nehéz 45.½—46.½ írtig, magy. urasági fiatal közép 46.½—47.— írtig, magy. urasági fiatal könnyü 48.——49.— írtig, magyar szedett nehéz —.———.— írtig, magyar szedett közép 46.——47.— írtig, magy. szedett könnyü 48.——49.— írtig, szerb. átmeneti nehéz 45.——46.— szerb. átmeneti közép 45.½—46.— írtig, szerb. átmeneti könny. 46.—47.— írtig. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kgr. 4%-os levonással métermázsánkint értendők. Romániai és szerbiai sertéseknél, melyek mint átmenetiek, adattak el, a vevőnek páronkint 4 forint aranyban vám fejében megtérittetik.

csutorásné egy pár kofa társával a kollegiumba, egyenesen a sedes elé.

A nagyt. ur, mint a sedes elnöke, távolról sem gondolta, mikor a kofáknak utasitásul adta, hogy a fóczinkost hozzák föl, hogy abban szeretett keresztfiát fogja üdvözölni, s meglepetésében nem tudott hirtelen egyebet mondani, mint azt, hogy: „Nega frater, nega!“ (A mi ékes diák nyelven nem tesz egyebet, mint azt, hogy tagadd a dolgot, czimbora!)

— Igen is kérem alássan itt van a Nega, (azt hitte, nevén szólitotta a nagyt. ur) megfogtuk, egy ujjal se nyultunk hozzá, ugy-e Kontrásné, (az ipse alig tudott nyögni a sok ütlegektől) tessék a legkeményebb szigorral megbüntetni, harsogott Csutorásné, rettenetesen szuszogva a 72 lépcsőnyi ut után.

(Ennyi garádicson kell felmenni a sedesig.)

— Hát mit csináltál te, hogy ezek a tisztességes asszonyságok ide hoztak?

— Oh kérem alássan, vágott közbe a félszemü Csutorásné — (dehogy engedett volna mást szóhoz jutni, csakhogy egyszer belekezdhetett) szörnyüség az, nem lehet ezt kiállani, a mennyi kárt teszen ez a csapni való ifju urfi, s ékes hadarással egy maga képes lett volna valamennyiökkel történt históriát elszónokolni csipőre tett kézzel, csakhogy egyszer swungba jött, de a nagyt. ur, az első negyedórai szónoklat után, nem állhatva már a sok trécselést, intett az iskolaszolgának, hogy Elemér urfit, mig a törvény itélni fog felette, zárja el az iskolai kóterbe.

(Folyt. köv.)

A szép és csunya nőkről.

II.

Legkedvesebb, legértékebb kincse a nőnek — legalább önmaga előtt — a szépsége.

A ki teheti, összes szorgoskodását arra forditja.

A parasztlánytól kezdve a legelőbbkelő societé tagjaig, ez okozza a legtöbb gondját. S ha aztán a természet ez ajándéka hiányzik, ugy is ez egy nőnek sok keservet, sok but, könyet okoz.

A nő pedig megfigyelő, érzékeny természet lévén, rögtön észreveszi, hogy ime a szép felkaroltatik, mig ő, ki ezzel nem dicsekedhetik, — kevéssbé; látja, mint ragyognak annak szemei az örömtől, amig ő mél tán mereszti azokat maga elébe, az élvez, ő szenved, annak arcza mosolygó, vidám, neki dugva — hogy ne lássa senki — kell leejteni az a könyet, a mit a fájdalom csavart ki szemeiből; a szép tánczol a bálteremben sokat, — hogy alig birja, ő ott ül magára hagyatva; a köpenyt kell magára vennie és beteget simulálni, hogy az esetre, ha nagynehezen egy könyörületes tánczos odatéved és fanyar szánakozó hangon mintegy kellemetlen kötelességkép, felkéri egy tánczra, egész határozottsággal kikosarozhassa, — mert büszkesége megalázott, sértett önérzete ezt parancsolja és aztán el kell menni, pedig mint szeretne tánczolni, hogy tudna mulatni, de ha itt marad, csak még jobban kell szenvednie, szive még jobban összeszorul, mert ő — n e m s z é p! . . . Mennek haza, még korán, onnan, a honnan későn szerettek volna távozni.

A mama fájdalommal és sértett önérzettel tekint leányára — s a szegény leány sirva borul anyja kebelére.

Nem megalázni akarlak bennetek nők! Nem!

Hanem felemelni! . . .

Ti pedig férfiak! Ha meggondolnátok, mily éles sikoltás az a női szivben, ha éreztetitek, akár közvetlen, akár közvetve — azt, hogy ő nem oly szép, ha tudnátok, mily keserves, kinos könyhullatás okozói voltatok — akár készakarva, akár figyelmetlenségből — s ha tudnátok azt, hogy mily óriási örömöt, vidámságot, boldogságot idézhet elő csak egy kis tapintatos udvariasság, egy kis figyelem, s mily hálára érzik ők magukat lekötelezve: talán nem lennétek oly önzők, oly csufak!

Mert egyike a férfi legu tálatosabb, legmegvetendőbb vonásainak az, ha egy nőt, ki tán nem olyan szép — elhanyagol, sőt lenéz . . .

Ha nő látja, hogy ő a szépség külső adományaival, a természettől kevésbbé van megajándékozva, — másban keres enyhülést, vigaszt, kárpótlást.

S a szellem hazájában, a tudományok, müvészetek, irodalom terén meg is találja azt.

Mert a nő — ha nem külsejével van elfoglalva, — hát más — müvelésére lévén utalva, eszével, kezével, ügyességével törekszik magát kárpótolni. S innen van az, hogy müvésznők, irónők, tudósnők, olyan nők, kik kezeik ügyességével egész a müvészetig hatolnak, — rendesen — nem oly szépek külsőleg, de bensőleg annál inkább.

Ha ösmertél valaha tudóst, irót, nagy müvésznőt, vagy hallottál róluk, tudhatod, mily magasztos, finom felfogás, mily szép és nemes gondolatok születhetnek egy oly nő lelkében! Eltünik a külső csunyaság a belső szépségének ragyogása mellett, mert a benső, erősebb, nagyobb, értékesebb mint a külső s a mi fő — marandóbb.

Wilt Máriáról beszélik, a ki szintén nem a szépek közé tartozik, ezt az ide vágó esetet:

Galmeier Pepi, az ismert szinésznő — a jelesebb, kiválóbb egyéniségeket szerette tanulmányozni, alakitás, utánzás sőt kicsufolás czéljából is.

Ily szándékkal látogatta meg egy alkalommal Wiltnét is. E szándékát — t. i. hogy őt tanulmányozni kivánná egy kissé közelebbről is, — nyilvánita is Wiltné előtt, ki épp dagasztott valamit a konyhában — lévén mint tudjuk, Wiltné igen egyszerü asszony házi életében; — engedelmet kért azután erre Galmeier és arra is kérte, hogy énekelne valamit, mert ő mint énekmüvésznőt kivánná utánozni.

Nem tudom, jól tudom-e vagy hogy jól emlékszem-e ezen kis történetre — elég az hozzá, hogy Wiltné szivesen kivánván a müvésznőnek óhaját teljesiteni, — ugy a hogy volt, felgyürt ingujjakkal, a zongához ült s elkezdett énekelni. Könnyen gondolható, hogy a látvány, a mely Galmeier elé tarult, igen komikus lehetett, ép egy hatásos jelenet — az utánzásra!

De amikor kinyitotta ajkait és égig szárnyaló hangja megcsendült: az a szinésznő, a kit soha semmi sem hozott ki a sodrából, ki mindent, a legkomolyabbat is kitudott csufolni — és a legnevetségesebb dolgot a legnagyobb komolysággal előadni — tehát mindig öntudatnál volt, s kit a behatások nem igen érintettek: lebilincselve figyelt és állt mozdulatlanul a zongora előtt. S midőn áriája végéhez érne, a müvésznő odarohant hozzá és könnyel szemében zokogta, hogy soha, soha sem fogja tudni őt utánozni.

Ime a külső szépség miként pótolható!

— — — — — — — — — — — — —

— A kevésbbé szép nők szive rendesen jobb, nemesebb és mélyebben érzőbb. Nem lehetnek még mindig ugyanazon motivumok egy kevesbbé szepnél, sőt rendesen azok teljesen eltérők. Nincs bennök annyi „ördögi“, annyi kegyetlenség, mint egy szép nőnél.

A hol a test hátra van bármi tekintetben, — ott a szellem halad előbbre. Ez oly igazság, mit semmi kivétel nem dönt meg. Mert hisz lehetnek esetek, hogy a szépség és tökély majdnem minden tekintetben meg van egy nőnél, de az ilyenek annyira ritkák, hogy nem is vehetők figyelembe.

A mindenható pótolta a test hiányait a szellemmel, megforditva, a szellem hiányait a test tökélyeivel.

Az emberek — bár a belső értékesebb — mégis a külsőre többet adnak. Innen az, hogy az első látszatra a külső szépsége talán értékesebbnek, nagyobbnak tünik fel, mint a belsőé . . . azonban ha jobban megfigyeljük, észre veszük, hogy sokkal — százszor többet ér egy nemes sziv tiszta, értelmes jó lélek, melyet bár kevésbbé szép külső fed, mint az angyali külső, mely mögött azonban az ördög rejtőzik.

A hol azonban a külső és belső szépsége egy formán képviselve van, hol a belső és külső harmonikus egészet, összhangot képeznek: ott emeld meg kalapod, mert ott az Isten kivételt adott és dicsérd a mindenhatót, hogy ily szépet akart és tudott teremteni!

Csik-Dolnei.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
Kiadó: **Kutasi Imre.**

Kaszanyitzky Endre
ELŐBB
KUHINKA ISTVÁN K.
DEBRECZEN,

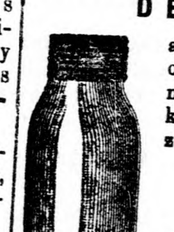

ajánlja pontos kiszolgálat és a legolcsóbb árakban elsőrendü gyártmányokból következő idénycikkeit, u. m. Szabadalmazott fémzárral teljesen légmentes
BEFŐZŐ-
és
CZUKROS ÜVEGEK
egyedüli raktárát, melyeket jóságuk folytán a legjobban ajánlhatom; ugyszintén mindenféle fehér és zöld, közönséges
befőző- és ugorkás üvegeket,
továbbá
fagylaltkészitő gépek,
FAGYLALT SZELENCZEK,
hideg kávé készletek,
hütődézsák, hütő jégszekrények.
legjobbnak bizonyult
szódavízgépek,
nonplus ultra
kávéfőző gépek, kerti lámpák,
mozdó asztalok, mozdó készletek,
a legjobbnak elismert
Berndorfi alpacca és chinaezüst
evőeszközök és dísztárgyak
jótállás mellett.
Utazók részére legczélszerübb
gyorsfőzők,
KÉZI- és UTAZÓ TÜKRÖK, ZSEBPOHARAK.
Postai megbizások a legnagyobb figyelemmel és készséggel teljesittetnek.

SZABÓ LAJOS FIAI
czégnél
Jutányos, szabott árakhoz kaphatók:
Legujabb divatu csipke és gyapju
Ablakfüggönyök,
ÁGYTERITŐK, PAPLANOK.
Nagy választékban.
Jutte-, gyapju-, tapestry, brüssler
Szőnyegek.

A LEGJOBB
brünni szöveteket
gyári árakon szállitja a posztó gyári-raktár
SIEGEL-IMHOF
Brünnben.
Egy elegáns tavaszi vagy nyári
férfi öltönyre
elegendő 6.10 mtr. végekben, azaz 4 bécsi rőf, 1 vég ára:
4 frt **80** kr közönséges,
7 frt **75** kr finom,
10 frt **50** kr finomabb,
12 frt **40** kr legfinomabb
valódi gyapjúból.
Továbbá kaphatók legnagyobb választékban: selyemmel szövött kammgarnok, felöltő szövetek, loden vadászok és touristák számára, peruvinne és tosking szalon öltönyökre, szabály szerinti posztók hivatalnokoknak, mosható czérnaszövetek fétfiak és gyermekek számára, valódi piqué-mellény-szövetek stb. stb.
Jó árukért és pontos szállitásért kezeskedünk. Minták ingyen és bérmentve.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

PADLÓZAT-FÉNYMÁZAT

Bécsből.

mint legkitünőbb mázoló-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép, fényes és tartós, — **1 nagy palaczk ára 1** frt **35** kr.
— **1 kis** „ „ — „ **68** „

Keil Alajos **Bécsből,**

Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerübb beeresztő-szert kemény padló számára, —

Egy köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda,

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olyan helyekről, hol raktárak nincsenek, **Alois Keil, Wien IV.** Resselgasse 5. gyári raktárában intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt o. é.

A Fonciére, Pesti biztositó-intézet

(alapittatott 1864-ben)

mely teljesen befizetett

2.000.000 forintnyi

részvénytőkéjén kivül több mint

8.000.000 forintnyi

díjbevétel- és díjtartalékok fölött rendelkezik, melynek összbiztositékai tehát

10.000.000 frtot

meghaladnak, az általa eddig is müvelt **élet-, tüz-, jég-, szállitmány- és üvegbiztositási üzleten** kivül

baleset biztositási osztályt

nyitott, melynél ugy

egyesek, mint vállalatoknak hivatalnokai testületileg

olcsóra szabott díjak és **a legszabadelvübb** föltételek mellett mindenféle, hivatás közben vagy azon kivül bekövetkezhető

testi balesetek

anyagi következményei ellen biztositást eszközöltethetnek. Az intézet ezen kivül **ezer** forint biztositási tőke utáni **1 frt évi díj mellett**

utazási balesetek elleni

biztositást is nyujt.

Példa. Valamely kereskedő, hivatalnok vagy ügyvéd 10,000 frt halálesetre, 10,000 frt rokkantság esetére és 5 frtnyi napi gyógykezelési járulékra szóló biztositásért évenként csupán 21 frtnyi díjat fizet. Személyek, kik hivatásuknál fogva nagyobb veszélynek vannak kitéve, megfelelően többet fizetnek 5 vagy 10 évre kötendő biztositásoknál a díj 10, illetve 25%-kal mérsékeltetik. — Biztositások fölvételét eszközli és minden további felvilágositással készséggel szolgál:

az igazgatóság Budapesten (sas-utcza 10.)

és az intézetnek a magyar-osztrák birodalom minden nevezetesebb helyiségeiben lévő képviselőségei.

487. v. szám.
1890.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-sa értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a debreczeni kir. járásbiróság 6153/1890. P. számu végzése által Bosznay J. és társa czég javára Erdei Péterné ellen 62 frt 42 kr tőke, ennek 1890. év április hó 1 napjától számitandó 6%-os kamatai és eddig összesen 27 frt 62 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag le- és felül foglalt és 332 frtra — krra becsült butorok lovak, szekér és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 11968/1890 P. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Miklós utcza 1933 sz. a. leendő eszközlésére 1890. év szeptember hó 1-ső napjának délután 3 órája határidőül kitüzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Debreczenben, 1890. évi aug. hó 19. napján.

Sugár Gyula
kir. birósági végrehajtó.

298 szám.
1890.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Alólirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a debreczeni kir. járásbiróság 5993/1890. P. sz. végzése által Dr. Kardos Samu debreczeni lakos javára özv. Hauzner Ferencz és Hauzner Lajos alperesek ellen 1000 és 1050 frt — kr tőke, ennek 1890 év Márczius hó 11 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 90 frt 83 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1532 forint 88 krr becsült szobabutorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 7815/10173/1890. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis alperes piaczutczai lakásán Csanak házánál leendő eszközlésére 1890-dik é. szeptem. hó 4. napjának d. e. 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Debreczen, 1890. évi aug. hó 15. napján.

Váradi,
kir. bir. végrehajtó.

FUCHS G.

első magyar tizedes és százados hid-mérleg gyár

Budapesten.

Gyár:

VI. Külső váczi-ut 1700. sz.

Iroda és raktár:

VII. Károly-körut. 1. sz.

Ajánlja általánosan elismert legjobb és legtartósabb gyártmányu **tizedes** és **százados sertés-, marha-, hid** stb. **mérlegeit.**

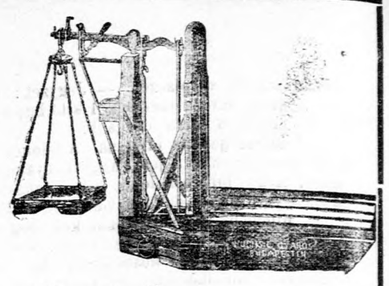

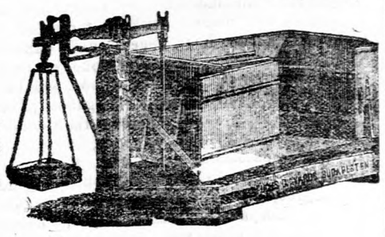

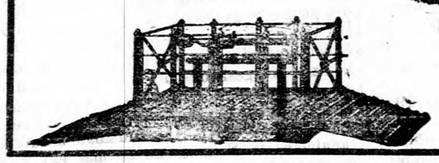

Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyitás.

Nyári gyógyitás.

Őszi gyógyitás

Téli gyógyitás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy, egy sas és MOLL A. sokszorositott czége látható.

Gyors gyógyhatás makacs *gyomor-* és *altestbajok, gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés, székrekedésnél, májbajok, vértolulás, aranyér* és a legkülönfélébb *női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasitással 1 frt.*

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszertáraiban.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállitó, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szivélyes „Isten áldása meg"-et mondok érte; ezek a gyomrot jóvá és a főt könnyüvé teszik.

Tisztelettel

Steinke P. J. lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL FÉLE FRANCIA BORSZESZ ES SÓJA

Legjobb bedörzsölő-szer köszvény csúz *és minden* meghülési betegségek ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláirását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használat köszvény, csúz, mindennemü testfájdalmak és bénulásnál; *boroguták alakjában* minden sérelem és sebnél, daganatok, gyuladásoknál. *Belsőleg* vizzel vegyitve hirtelen rosszullét, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasitással 90 kr. o. é.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszertár és anyag kereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállitó Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitünő Moll-féle franczia borszesz és sója vidékemen nagyszerüen müködik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segitségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Dr. Rothschnek gyógysz., Tóth Béla gyógysz., Szent-Királyi és Kalenda, Gerébi Fülöp.

Kunz József és Társa

Budapest, DEBRECZEN, Nagyvárad.

Vászon, készfehérnemü,

Szőnyeg,

Divat és rövidáru raktára.

Menyasszonyi kelengyék

teljes kiállitása elvállaltatik.

Kereset

Egy bankintézet keres mindenütt egyéneket, törvényileg engedett sorsjegyek részlet fizetés melletti eladására. Igen előnyös jutalék feltételek Ajánlatok B. J. jegy alatt **Goldberger A. V.** hirde ési irodájához **Budapest,** váczi-utcza 9 sz. — intézendők.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECZENBEN,

czegléd-utcza és piacz-utcza.

Ajánlja, mint időszerü czikket:

nyári-, pique-, trico-, plüsch-

mosópaplanait,

mosó, színes

alsószoknyáit,

nyári, fehér és színes

RUHASZÖVETEIT.

Továbbá olcsó és díszes

függönyeit, ágyterítőit,

EBÉDLŐ-

és kávés terítékeit.

Nagyraktár hazai (szepességi)

damast árúkban.

Debreczen. 1890. Nyomatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.